

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๐๓
วันจันทร์ ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกัระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิภูพ จรรย์พานิช	กรรมการ
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)
----------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมวิธีการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุกุล

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายณนันทน์ จันทราชโธธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ด้วยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีหนังสือเชิญประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญหรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของคำว่า “ข่าวสารสาธารณะ” ที่บัญญัติในมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อนำข้อมูลประกอบการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในการนี้ ประธานกรรมการมอบหมายให้นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๓๐๒ วันศุกร์ ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. นำเสนอประเด็นคำถามสำหรับนำไปใช้ในการจัดสัมมนาโครงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ดังนี้

“ประเด็นที่ ๑ การกำหนดหน้าที่และอำนาจระหว่างคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และระหว่างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) กับองค์กรตรวจสอบอื่น ๆ

คำถามที่ ๑.๑ ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินอย่างไร จึงจะเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

คำถามที่ ๑.๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินควรมีอำนาจในการกำกับดูแลสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินอย่างไร

- การวางแผนการตรวจเงินแผ่นดิน

- การกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (เช่น การให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่ง กรณีไม่ผ่านการประเมินตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด)

คำถามที่ ๑.๓ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ควรเพิ่มให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการไต่สวนคดีอาญาหรือไม่ หรือควรให้ส่งเอกสารและหลักฐานที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ดำเนินการต่อไป

คำถามที่ ๑.๔ ในกรณีที่มีเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจอยู่ในอำนาจขององค์กรตรวจสอบหลายองค์กร ควรมีองค์กรกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและวินิจฉัยระหว่างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกับองค์กรตรวจสอบอื่น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด

ประเด็นที่ ๒ ประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการตรวจเงินแผ่นดิน

คำถามที่ ๒.๑ ในกรณีการตรวจสอบทั่วไป และกรณีที่มีข้อร้องเรียน ควรกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบ อย่างไร จึงจะเหมาะสม

- การแจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าตรวจสอบ

- การดำเนินการตรวจสอบ

- การแจ้งผลการตรวจสอบ

คำถามที่ ๒.๒ ในกรณีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบหน่วยรับตรวจให้เสร็จสิ้นได้ตามกำหนดเวลา โดยไม่มีเหตุอันควร หรือพบข้อผิดพลาดในการตรวจสอบ ควรกำหนดมาตรการในการดำเนินการแก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอย่างไร

- การดำเนินการโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเอง

- การดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น

คำถามที่ ๒.๓ ในกรณีหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ควรเปิดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากภาคเอกชนสามารถสอบบัญชี ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำถามที่ ๒.๔ ท่านมีความคาดหวังหรือมีข้อเสนอแนะต่อการทำหน้าที่และการใช้อำนาจของ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน/ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน/สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภายใต้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างไร เพื่อให้การทำงานด้านการตรวจเงินแผ่นดิน มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเด็นที่ ๓ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- ควรกำหนดให้หน่วยงาน/องค์กร/ภาคส่วนใด เข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

ประเด็นที่ ๔ การกำหนดโทษทางปกครองกรณีกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลัง ของรัฐ

คำถามที่ ๔.๑ ควรกำหนดลักษณะการกระทำความผิดอย่างไร ที่จะเข้าข่ายการกระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ การดำเนินการตามนโยบายที่ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐ การกำหนดนโยบายที่ขัดวินัยการเงินการคลังของรัฐ เป็นต้น)

คำถามที่ ๔.๒ ในกรณีที่พบการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ควรกำหนดให้บุคคลระดับใดบ้างที่เข้าข่ายต้องรับผิดชอบ และควรกำหนดโทษทางปกครองอย่างไร จึงจะเหมาะสม”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเด็นที่ ๑ คำถามที่ ๑.๑ และคำถามที่ ๑.๒ ไม่ควรสอบถามเนื่องจาก รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักการในเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไว้แล้ว ดังนั้น ประเด็นคำถามที่นำไปถามผู้เข้าร่วม สัมมนาในคำถามที่ ๑.๑ และคำถามที่ ๑.๒ จึงไม่เกิดประโยชน์ต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

นายนิติพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า วัตถุประสงค์ของการ กำหนดคำถามที่ ๑.๑ และคำถามที่ ๑.๒ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดินได้กำหนดหลักการในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้ว่าการตรวจเงิน แผ่นดินหากผลการปฏิบัติราชการไม่ผ่านการประเมิน จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร ซึ่งคณะอนุกรรมการ ต้องการรับฟังความเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาว่าจะมีข้อเสนอในประเด็นดังกล่าวอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจในการตรวจเงินแผ่นดินเป็นอำนาจของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานและ กำหนดนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน ในอดีตการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีความเห็นว่าหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อมีมติวินิจฉัยชี้ขาด ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายโดยกำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดกรณี หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้โดยตรง แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการเรียกสำนวนการวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณาว่าเป็นการดำเนินการถูกต้องตามนโยบายที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดไว้หรือไม่ แนวทางการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาเกิดความขัดแย้งระหว่าง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ดังนั้น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าจะบัญญัติกฎหมายในลักษณะใด เพื่อให้สามารถสรรหากรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้กำหนดนโยบายด้านการตรวจเงินแผ่นดินและกำหนดมาตรการให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินได้ เนื่องจากที่ผ่านมาผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถด้านอื่นที่ไม่ใช่ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน จึงทำให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจเงินแผ่นดินมากกว่าได้

ส่วนคำถามที่ ๑.๓ ที่ถามว่า “ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ควรเพิ่มให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการไต่สวนคดีอาญาหรือไม่ หรือควรให้ส่งเอกสารและหลักฐานที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ดำเนินการต่อไป” คำตอบที่คณะอนุกรรมการจะได้จากผู้เข้าร่วมสัมมนาคือการจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ ดังนั้นควรเปลี่ยนคำถาม โดยสอบถามในลักษณะว่ากรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการเข้าชื้อกับองค์กรอิสระอื่น ควรดำเนินการอย่างไร เช่น ควรให้แต่ละองค์กรทำหน้าที่ของตนหรือบูรณาการความร่วมมือกัน หรือส่งหน่วยงานหลักเป็นผู้ดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการได้กำหนดเป็นหลักการไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ว่ากรณีการตรวจเงินแผ่นดิน หรือการตรวจสอบทางบัญชี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการตรวจสอบและได้แจ้งหน่วยรับตรวจตามกรอบหน้าที่และอำนาจ แต่หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบว่ามีการกระทำทุจริตก็ให้ส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการ และให้ถือสำนวนการสอบสวนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นสำนวนเบื้องต้นในการสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ควรเพิ่มประเด็นคำถามควบคู่กับประเด็นคำถามในเรื่องควรให้องค์กรใดเป็นองค์กรตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยตั้งคำถามว่าควรให้หน่วยงานใดเป็นผู้ตรวจสอบการทุจริตในสำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนประเด็นที่ ๒ ควรเพิ่มคำถามว่า ควรเพิ่มหน้าที่ให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในการตอบคำถามในกรณีที่หน่วยรับตรวจมีข้อสงสัยว่าจะดำเนินการลักษณะใดให้ถูกต้องตามหลักการตรวจเงินแผ่นดินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตอบข้อหารือเป็นลายลักษณ์อักษร จะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากในการตรวจเงินแผ่นดินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ามีกรใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่ถูกต้อง ในทางปฏิบัติสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะชี้ว่าหน่วยรับตรวจใช้จ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องแต่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีข้อเสนอแนะเพื่อให้หน่วยรับตรวจดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องอย่างไร ทำให้การปฏิบัติราชการของหน่วยรับตรวจไม่สามารถดำเนินการในเรื่องที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชี้ว่าใช้จ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องต่อไปได้ ทั้งนี้ หากผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นด้วยกับวิธีการดังกล่าว คณะกรรมการจะได้นำหลักการมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน โดยกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่ตอบข้อหารือเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยรับตรวจ แต่หากหน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแล้วมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ให้ถือว่าหน่วยรับตรวจ

หรือเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีความผิดและได้รับยกเว้นโทษ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของหน่วยรับตรวจสามารถดำเนินการต่อไปได้

ส่วนคำถามที่ ๒.๓ และคำถามที่ ๒.๔ ไม่ควรถาม ควรปล่อยให้เป็นไปตามกระบวนการการตรวจเงินแผ่นดินตามปกติ เนื่องจากหากจำเป็นควรให้บุคคลอื่นดำเนินการตรวจสอบได้ เช่น การให้ผู้สอบบัญชีอิสระเป็นผู้ตรวจสอบ เป็นต้น

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า วัตถุประสงค์ของการกำหนดคำถามที่ ๒.๔ เนื่องจากต้องการทราบว่าหน่วยรับตรวจอยากเห็นรูปแบบการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินอย่างไร ซึ่งเป็นการตั้งประเด็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเด็นคำถามที่ ๒.๔ ควรถามในเชิงสร้างสรรค์ว่า ต้องการเห็นสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในลักษณะอย่างไร เช่น การให้คำปรึกษา หรือกรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินวินิจฉัยว่าหน่วยรับตรวจใช้จ่ายงบประมาณไม่ถูกต้อง หน่วยรับตรวจจะต้องดำเนินการอย่างไร เป็นต้น

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ภายหลังจากที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มบุคคลได้แสดงความเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ในลักษณะที่เป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริง เช่น การเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมืองถือเป็นการลิดรอนสิทธิของประชาชน เป็นต้น ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ควรประสานงานกับสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ เกี่ยวกับการจัดทำรายการ “อะไรใหม่ในรัฐธรรมนูญ” โดยนำเสนอสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญในแต่ละหมวดว่าบัญญัติเรื่องใดบ้าง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า คณะอนุกรรมการได้มีการประชุมและมีแนวความคิดที่จะจัดทำรายการ “อะไรใหม่ในรัฐธรรมนูญ” ร่วมกับสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองซึ่งประเด็นใหม่ในขณะนี้ ดังนั้น จึงควรดำเนินการควบคู่กับการจัดทำรายการ “อะไรใหม่ในรัฐธรรมนูญ” ด้วย

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่วางมาตรา ๔๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้น

ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็ว และเมื่อได้ข้อยุติประการใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุตินี้โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่า เขินตวรหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และราชวงษคตษรัฐฆนตรีเพื่อตตวเนนตวรตวงที่เห็นสมตวรตอไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็ว และเมื่อได้ข้อยุติประการใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติได้ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุตินี้โดยอนุโลม”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นหลักการใหม่ที่ให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินในการลงโทษหน่วยงานของรัฐ ซึ่งแตกต่างจากในอดีตกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอความเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานที่ดำเนินการและไม่ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถทักท้วงข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ไม่มีความรอบคอบได้หรือไม่

- กรณีหน่วยงานของรัฐเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ ซึ่งในทางปฏิบัติการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอาจเกินกรอบระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐนั้นจะมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน่วยงานของรัฐที่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถโต้แย้งความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินได้แต่ต้องดำเนินการโต้แย้งภายในระยะเวลาที่กำหนด ส่วนการเริ่มนับระยะเวลาการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุของหน่วยงานของรัฐ ให้แยกนับระยะเวลาดำเนินการในแต่ละเรื่องออกจากกัน โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการในแต่ละเรื่องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หรือกรณีพบสาเหตุใหม่ก็ให้เริ่มนับระยะเวลาสำหรับดำเนินการตามวรรคหนึ่งนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดินสำหรับเรื่องนั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า กระบวนการปรึกษาหารือตามความในวรรคสอง หน่วยงานใดจะเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ

- กรณีหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่สังกัดฝ่ายบริหาร ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้เสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควร มีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่สังกัดฝ่ายบริหารก็ตาม ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควรก็ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีที่หน่วยงานของรัฐปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ควรกำหนดให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

นางสาวจรรยาพร พงศาพิสฤต อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๓ วรรคสอง โดยกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินประสานงานเพื่อปรึกษาหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหากที่ประชุมร่วมกันสามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ก็ให้ดำเนินการตามที่มีข้อตกลงนั้น หากเป็นกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน เนื่องจากหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๓๓ ให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐโดยแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งข้อเสนอแนะในการขจัดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น และส่วนที่สองข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชน โดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัด หรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ให้ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดิน **ประสานงานหรือปรึกษ**ต้องหารือร่วมกับหน่วยงาน **ของรัฐ**ที่เกี่ยวข้องเพื่อ **พิจารณาแนวทางการดำเนินการตามแนวทางที่ต**ประสานงานกัน **ในกรณีที่ไม**ประสานงานข้อยุติร่วมกันได้ **ให้**หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อเสนอนแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๓/๑ ดังนี้

“มาตรา ๓๓/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ วรรคสอง เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็ว และเมื่อได้ขอยุติประการใดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไมอาจหาข้อยุติได้ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุติหรือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

๓. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๓/๒ ดังนี้

“มาตรา ๓๓/๒ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะนั้นภายในสามสิบวัน เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะขัดต่อกฎหมาย หรือกฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันดังกล่าว และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติโดยเร็วต่อไป และให้นำความในมาตรา ๓๓/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งเป็นองค์กรอิสระมีหน้าที่ต้องรายงานต่อรัฐสภา และต้องรับฟังมติของคณะรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจที่จะให้คุณหรือให้โทษบุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ได้ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องใดแล้ว หากหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ควรแจ้งให้คณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารพิจารณาสั่งการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นประการใดแล้ว ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่รายงานให้รัฐสภาทราบด้วย เพื่อก่อให้เกิดการถ่วงดุลกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานให้ประชาชนรับทราบหลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติแล้วด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานให้ประชาชนรับทราบได้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

นางสาวจรรยา พงศ์สวัสดิ์กุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๓๓ ร่างมาตรา ๓๓/๑ และร่างมาตรา ๓๓/๒ เป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ความในร่างมาตราดังกล่าวทั้งสามมาตราก็ยังสอดคล้องกับความในวรรคสองของมาตรา ๒๓๑ ของรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาในชั้นการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินควรดำเนินการโดยมุ่งเน้นแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ ความในมาตรา ๒๓๐ ของรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการเสนอแนะเท่านั้น แต่ความในร่างมาตรา ๓๓/๑ กำหนดไว้ในลักษณะที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถบังคับหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินก็สามารถโต้แย้งได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า แม้หน่วยงานของรัฐจะสามารถโต้แย้งข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินได้ แต่ท้ายที่สุดหน่วยงานของรัฐก็ต้องดำเนินการอยู่ดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๓๓/๑ กำหนดไว้แล้วว่า ในกรณีที่ไม้อาจหาข้อยุติได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า โดยหลักการแล้วไม่ควรให้องค์กรอิสระเข้าไปแทรกแซงการทำงานของฝ่ายบริหาร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ฝ่ายบริหารไม่ควรมีอำนาจเหนือองค์กรอิสระ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๓๓ กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ คุณภาพ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งปรึกษาหารือร่วมกันกับ

หน่วยงานของรัฐก่อนที่จะเสนอแนะให้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตที่หน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินและเมื่อได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันแล้วหน่วยงานของรัฐก็มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะนั้นให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ร่างมาตรา ๓๓ ไม่ได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจสั่งหรือบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะ แต่กำหนดบังคับให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการ หากไม่ดำเนินการถือว่าเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งเป็นความผิดวินัยร้ายแรง เมื่อเกิดกรณีดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ได้มีอำนาจให้โทษกับหน่วยงานของรัฐได้เอง แต่จะต้องส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินหลังจากที่ได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันแล้ว หน่วยงานของรัฐสามารถนำเรื่องกลับมาร่วมปรึกษาหารือกับผู้ตรวจการแผ่นดินได้อีก หากไม่ได้ข้อยุติก็ส่งเรื่องไปให้คณะรัฐมนตรีชี้ขาด เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นอย่างใดก็ให้ดำเนินการตามมตินั้น และเสนอแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๓๓/๑ เป็นดังนี้

“ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคุศลกรรมนั้นโดยเร็วและเมื่อได้ข้อยุติประการใดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติได้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุติหรือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นบทสันนิษฐานที่เด็ดขาดเกินไป จึงควรเพิ่มเติมให้มีข้อยกเว้นในกรณีที่มิเหตุผลอันสมควรไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๓๓/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ วรรคสอง เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ไว้ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดิน **ประชาชนหรือวิชาชีพต้องหารือร่วมกับ** หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางที่ตนเห็นว่าสมควรและให้หน่วยงานของรัฐและคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางที่ตนเห็นว่าสมควรในกรณีที่ **ไม่** หารือกับวิชาชีพที่ตนเห็นว่าสมควรได้ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อเสนอนแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๓/๑ ดังนี้

“มาตรา ๓๓/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ วรรคสอง เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็วและเมื่อได้ข้อยุติประการใดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไมอาจหาข้อยุติได้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุติหรือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

๓. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๓/๒ ดังนี้

“มาตรา ๓๓/๒ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามคำเสนอแนะนั้นภายในสามสิบวัน เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะขัดต่อกฎหมาย หรือกฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันดังกล่าว และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติโดยเร็วต่อไป และให้นำความในมาตรา ๓๓/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็ให้กระทำได้

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำการสรุปโดยมิให้ระบายนละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น”

ประเด็นการพิจารณา

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า จากการรับฟังความคิดเห็นที่รัฐสภา ประชาชนมีข้อเสนอแนะและแสดงความเห็น ดังนี้

๑. ประชาชนส่วนหนึ่งเห็นว่า หากคณะรัฐมนตรีไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเสนอเรื่องต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควรต่อไป แต่ประชาชนอีกส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร

๒. ประชาชนส่วนหนึ่งเห็นว่า ควรมีกลไกให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถจัดทำรายงานต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างแรงกดดันทางสังคมด้วย แต่ประชาชนอีกส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาในการเยียวยาแก้ไข การใช้แรงกดดันทางสังคมอาจทำให้เกิดความไม่มียิ่งไปด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาบิดเบือนไปจากที่ควรจะเป็น

๓. ควรมีมาตรการในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะ โดยมาตรการสุดท้ายควรมีการแถลงต่อสื่อมวลชนเพื่อให้สาธารณชนรับทราบ

ประธานกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในทศวรรษปฏิวัติสังคมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทศผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการ

แผ่นดิน ที่ให้กระทำได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทน อาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่รวบรวมพบข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐมนตรีและรัฐสภา ไม่ขอชงข้อหาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกรณีดังกล่าว และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนขอสงวนแก่สงวนรวบรวม ข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐสภาด้วยก็ได้ ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะรายงานให้ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำการการสรุปโดยมิให้ระบุรายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรวบรวมข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อสงวนรวบรวม ข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐสภาด้วยก็ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทน อาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่รวบรวมพบข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐมนตรีและรัฐสภา ไม่ขอชงข้อหาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกรณีดังกล่าว และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนขอสงวนแก่สงวนรวบรวม ข้อพิพาทข้อขัดแย้งของรัฐสภาด้วยก็ได้ ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะรายงานให้ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำการการสรุปโดยมิให้ระบุรายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น”

หมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“หมวด ๓

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการหรือไม่ นางสาวจรรยา พงศ์สาธุกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานราชการ ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาและเห็นว่าหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระเคยมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทใดก็ได้ให้คงฐานะไว้ตามเดิม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ ส่วนราชการ และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ ส่วนราชการ และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มิมีกฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมอบหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า ความใน (๓) ของร่างมาตรานี้กำหนดให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดให้อำนาจสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทำการวิจัยได้ด้วยตนเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ความในร่างมาตรานี้จะไม่ได้กำหนดให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทำการวิจัยได้ด้วยตนเอง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินก็สามารถทำงานวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยตนเองได้ และเสนอแก้ไขความใน (๕) เป็นดังนี้

“(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มิมีกฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มิมีกฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย”

มาตรา ๔๕

“มาตรา ๔๕ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ

(๖) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร โดยจะกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณา คำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายณนันทน์ จันทราชโลธร เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๕ กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันในการกำกับและดูแล สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๕ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจประชุมและมีมติเพื่อออกระเบียบหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้”

นอกจากนี้ สอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้เหมือนกับที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสิฏ์ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้เหมือนกับที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๕/๑) ดังนี้

“(๕/๑) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการได้มาซึ่งเลขาธิการ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๕ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจประชุมและมีมติเพื่อออกระเบียบหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ

(๕/๑) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการได้มาซึ่งเลขาธิการ

(๖) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชา
 เลขานุการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว
 การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความ
 รับผิดชอบที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคำนึงถึงความ
 เทียบธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร โดยจะกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณา
 คำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วยก็ได้”

มาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่พนักงานและลูกจ้าง
 ของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้อง
 ได้รับโทษอย่างไร

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ใด
 กระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการทางวินัย
 โดยเร็ว และในระหว่างนั้น ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินย้ายผู้นั้นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทันที

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่เลขานุการด้วยโดยอนุโลม โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งให้หยุด
 ปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ
 แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความใน
 ร่างมาตรานี้นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจให้คุณหรือให้โทษกับบุคคลหรือ
 หน่วยงานใดได้ จึงไม่ควรกำหนดให้เข้มงวดกับเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่
 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่กระทำการโดยมิชอบควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน
 ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเอง จึงเสนอตัดความในวรรคสองและวรรคสามในร่างมาตรานี้ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๖ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่พนักงานและลูกจ้าง
 ของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้อง
 ได้รับโทษอย่างไร

ในกรณีที่ม่เหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ใด
 กระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในทวปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการทางวินัย
 โดยเร็ว และในระหว่างนั้น ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินย้ายผู้นั้นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทันที

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่เลขานุการด้วยโดยอนุโลม โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งให้
 หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนได้”

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งโดยความเห็นชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องกำหนดความในวรรคสองไว้ด้วย

นางสาวจรรยาพร พงศาสิทธิกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในวรรคสองกำหนดขึ้นเพื่อให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เลขานุการในการประชุมของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งโดยที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้”

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงสอบถามว่า การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต้องนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕ ให้เป็นการปรึกษาและเห็นชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดแยกไว้ในอีกร่างมาตราหนึ่งน่าจะเหมาะสมกว่า จึงเสนอเพิ่มความเป็น (๕/๑) ในร่างมาตรา ๔๕ เป็นดังนี้

“(๕/๑) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการได้มาซึ่งเลขาธิการ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้ที่มีสิทธิเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมจะดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอาจมีอิทธิพลเหนือผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดินทำให้ความไม่ชัดเจนว่าเป็นการขึ้นตรงต่อคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า องค์กรอิสระอื่นจะกำหนดให้เลขาธิการขึ้นตรงต่อประธานขององค์กรอิสระนั้น ๆ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาในประเด็นนี้แล้ว และเห็นว่าควรให้เลขาธิการขององค์กรอิสระขึ้นตรงต่อคณะกรรมการในองค์กรอิสระนั้น ๆ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งโดยที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ที่แก้ไขเพิ่มเติมก็มีความหมายว่าเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต้องขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดทุกคน แต่การกำหนดไว้เช่นนี้ก็อาจเกิดปัญหาได้ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนสั่งให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการในลักษณะที่ขัดแย้งกัน

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” แทนคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้อาจจำเป็นต้องใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” แทนคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนว่าเป็นการขึ้นตรงต่อคณะผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งคณะ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนสั่งให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจก็ไม่น่าจะมีปัญหา ส่วนเรื่องใดที่ต้องปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันก็เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อาจกำหนดให้ชัดเจนในความมุ่งหมายของร่างมาตรานี้ว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินตามความในร่างมาตรานี้หมายถึงคณะผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งคณะ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้ง **โดยชอบด้วยเห็นชอบร่วมกันตามมติ**ของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีมติกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมทำให้เห็นชัดเจนถึงบริบทของคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในร่างมาตรานี้ว่าหมายถึงความถึงคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมสามารถตีความได้ทั้งในบริบทของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคน ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรรอการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๗

มาตรา ๔๘

“มาตรา ๔๘ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ และมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกันนำมาจากที่ใด

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสิกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกันนำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๙

“มาตรา ๔๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขานุการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘
- (๔) ไม่สามารถทำงานได้เต็มเวลา

(๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เนื่องจากมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีการกระทำหรือมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการ

- (๖) เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความใน (๕) จึงต้องกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๕) น่าจะนำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนเจ็ดคนจึงไม่น่าจะมีปัญหาในการลงมติ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีเพียงสามคนเท่านั้น เสียงข้างมากของจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดคือสองเสียง หากมีผู้ตรวจการแผ่นดินเหลืออยู่สองคนการมีมติตามความใน (๕) ก็ต้องได้คะแนนเสียงสองเสียง กรณีที่อาจทำให้เกิดปัญหาในการลงมติได้ คือ กรณีที่เหลือผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงคนเดียว

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสิกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าการประชุมจะต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยสองคน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๕) เป็นดังนี้

“(๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เนื่องจากมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีการกระทำหรือมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการ”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่เหลือผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงคนเดียวจะลงมติให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเหลือเพียงคนเดียวก็สามารถลงมติเพื่อให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามความใน (๕) ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘

(๔) ไม่สามารถทำงานได้เต็มเวลา

(๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของสภามหากรรมการแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เนื่องจากมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีการกระทำหรือมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ

(๖) เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง”

มาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น และตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้

“ระเบียบตาม (๒) ต้องไม่สร้างขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความล่าช้าหรือขาดประสิทธิภาพ”

และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาปรับปรุงแก้ไขความในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ให้เหมือนกับที่กำหนดไว้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๑

“มาตรา ๕๑ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนก็ได้ ตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๒

“มาตรา ๕๒ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่าย เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๒ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสำนักงานเสนองบประมาณรายจ่าย เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสำนักงานแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย”

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสนองบประมาณรายจ่าย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินนั้นไม่ได้ดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่าย จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวสามารถเสนองบประมาณได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๕ (๘) กำหนดให้การเสนองบประมาณรายจ่ายตามร่างมาตรา ๕๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” และ “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาแล้วและเห็นว่า การใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” อาจทำให้เกิดการโต้แย้งว่าไม่ได้มีการกำหนดคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” ไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงแก้ไขคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ทั้งหมด จึงทำให้การพิจารณา กำหนดถ้อยคำในแต่ละร่างมาตราทำได้ยาก ทั้งนี้ ความในร่างมาตรานี้ควรคงไว้ตามเดิม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๓

“มาตรา ๕๓ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๒ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

การใช้จ่ายเงินของสำนักงานต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการเฉพาะกรณี

ในการเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละสามเดือน และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวจรรยาพร พงศ์วีสกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๔

“มาตรา ๕๔ รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสำนักงาน ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับตามมาตรา ๕๒
- (๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๓) ทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่สำนักงาน
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๕) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการรับทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน จะสั่งให้สำนักงานไม่รับทรัพย์สินนั้นหรือให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ทูลเกล้าฯ ให้ก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณารับทรัพย์สินตามความในร่างมาตรานี้ นำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันแล้วหรือไม่

นายณกันันท์ จันทราชโธธร เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าการพิจารณารับทรัพย์สินตามความในร่างมาตรานี้ นำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕ แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

“ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการรับทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน จะ สั่งมีมติ ให้สำนักงานไม่รับทรัพย์สินนั้นหรือให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้อุทธรณ์ก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๔ รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสำนักงาน ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับมาตามมาตรา ๕๒
- (๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๓) ทรัพย์สินที่มีผู้อุทธรณ์ให้แก่สำนักงาน
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๕) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการรับทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน จะ สั่งมีมติ ให้สำนักงานไม่รับทรัพย์สินนั้นหรือให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้อุทธรณ์ก็ได้”

มาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี

อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานได้กรรมสิทธิ์มาไม่ว่าจากการซื้อ หรือมีผู้ยกให้ ให้เป็นที่ราชพัสดุ แต่สำนักงานมีอำนาจในการปกครองดูแล ใช้ หรือหาประโยชน์ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๖

“มาตรา ๕๖ ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๗

“มาตรา ๕๗ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน โดยให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชี และการเงินทุกประเภทของสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดเพิ่มเติมให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะกรณีที่มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยด้วย จึงมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ในประเด็นดังกล่าว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๗

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

“หมวด ๔

บทกำหนดโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๔ บทกำหนดโทษ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๒๒ /๑ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๙ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา**มาตรา ๖๐**

“มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

บทเฉพาะกาล

“บทเฉพาะกาล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อบทเฉพาะกาล โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นผู้ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถือว่าเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นายอนันต์ จันทร์ราชโลธร เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๒

“มาตรา ๖๒ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนเพื่อประกอบเป็น คณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระโดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่จะแต่งตั้งผู้แทนมาในภายหลัง การแต่งตั้งดังกล่าวไม่มีผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปแล้วต้องเสียไป

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๖๑ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๓

“มาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๒ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ วรรคสี่ และให้สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๘ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มามีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๒”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในส่วนของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้นจะไม่มีกรณีที่ต้องแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มขึ้นเหมือนกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๒ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ วรรคสี่ **และให้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเพื่อให้ทรงรับหน้าที่ตามวรรค ๕ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สี่ที่วิธีชี้ขาดตามมาตรา ๖๒**”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดระยะเวลาในการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๖๒ วรรคสี่ ไว้ด้วยหรือไม่ และเห็นว่าควรบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันไว้ในร่างมาตรา ๖๓ จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๓ โดยกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการสรรหาต้องดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๖๒ วรรคสี่ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ความที่เสนอเป็นดังนี้ “ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๒ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ วรรคสี่ **และให้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเพื่อให้ทรงรับหน้าที่ตามวรรค ๕ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สี่ที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๒**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๒ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ วรรคสี่ **และให้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเพื่อให้ทรงรับหน้าที่ตามวรรค ๕ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สี่ที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๒**”

มาตรา ๖๔

“มาตรา ๖๔ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ตามสัญญาจ้างที่ทำไว้ต่อกัน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัย ในการวินิจฉัยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยไว้ตามมาตรา ๖๒”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖๔ เปรียบเทียบกับร่างมาตรา ๖๘ ในประเด็นที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันวินิจฉัยในบางเรื่อง ซึ่งในแต่ละมาตราได้บัญญัติถ้อยคำในกรณีดังกล่าวไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ ร่างมาตรา ๖๔ วรรคสอง ใช้ถ้อยคำว่า “ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัย” แต่ร่างมาตรา ๖๘ วรรคสอง ตอนท้าย กลับบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า “การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๔ วรรคสอง เพื่อให้มีการบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำให้สอดคล้องกับถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖๘ วรรคสอง ตอนท้าย กล่าวคือ การดำเนินการตาม

ร่างมาตรา ๖๔ วรรคสอง นั้น ต้องกระทำในรูปแบบของมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน ความที่เสนอเป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน **ร่วมทั้งผู้ในอันที่จะวินิจฉัย** ในการวินิจฉัยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยไว้ตามมาตรา ๖๒”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๔ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ตามสัญญาจ้างที่ทำไว้ต่อกัน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน **ร่วมทั้งผู้ในอันที่จะวินิจฉัย** ในการวินิจฉัยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยไว้ตามมาตรา ๖๒”

มาตรา ๖๕

“มาตรา ๖๕ บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖

“มาตรา ๖๖ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาสีทธิ หน้าที่ และความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอยู่กับบุคคลใดในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๗

“มาตรา ๖๗ ให้โอนบรรดาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์อื่นใดซึ่งพนักงานหรือลูกจ้างดังกล่าวได้รับตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นสิทธิและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่จะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๕ (๒) กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๘ การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนหรือการดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๘ โดยไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. เสร็จแล้ว นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่าสืบเนื่องจากที่ประชุมได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการไปดำเนินการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ว่ามีบทบัญญัติในร่างมาตราใดบ้างที่บัญญัติไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า มีประเด็นที่จะต้องแก้ไขถ้อยคำในบางมาตราเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตราใดที่บัญญัติไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก็ให้คณะอนุกรรมการดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกับถ้อยคำในรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการแก้ไขไว้ด้วย แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาหารือในประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่อไปที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณา คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. และเมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เสร็จแล้ว จะเริ่มพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ตามลำดับต่อไป

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า ขณะนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. อยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมประเด็นข้อเสนอแนะ ซึ่งคาดว่าจะนำเสนอประเด็นข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ในสัปดาห์ต่อไป เนื่องจาก คณะอนุกรรมการยังมีความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนองค์การสหประชาชาติ จากนั้น จะสรุปประเด็นข้อเสนอแนะเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาต่อไป

ประธานกรรมการหารือที่ประชุมว่า การบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในกรณีที่มีการกระทำการทุจริตเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน โดยให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ทำสำนวนการสอบสวน โดยใช้มาตรฐานเดียวกันกับการทำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ดำเนินการตรวจสอบกับองค์กรอื่นๆ จากนั้นให้เสนอสำนวนการสอบสวนดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป จะเป็นการบัญญัติที่ขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มือองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริต คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ประกอบกับหากเกิดกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. กระทำการทุจริต รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ไต่สวนอิสระในการดำเนินการไต่สวนแก่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ได้อยู่แล้ว ดังนั้น การบัญญัติในลักษณะให้อำนาจแก่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินดังกล่าว อาจเป็นการสุมเสี่ยงต่อการขัดรัฐธรรมนูญได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินนั้น มีกฎหมายฉบับใดหรือไม่ที่บัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวไว้

นายณกันท์ จันทราชโลธร เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในกรณีการตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติว่า “มาตรา ๕๙ ในการตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน บัญชีทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานอื่นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันแต่งตั้งผู้ตรวจสอบจำนวนหนึ่งและรายงานผลการตรวจสอบให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ” อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าว เมื่อมีการประชุมร่วมกันระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็จะแต่งตั้งมอบหมายให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า การตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินนั้น ควรเป็นหน้าที่ของรัฐสภาที่จะตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยอาจมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบอิสระแล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อรัฐสภา น่าจะเป็นกลไกที่เหมาะสมมากกว่าการมอบหมายให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ เนื่องจากลักษณะการทำงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางเป็นการทำงานตรวจสอบซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจทำให้มีลักษณะของการตรวจสอบอย่างไม่จริงจังเกิดขึ้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวคิดในการกำหนดให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินนั้น กรมบัญชีกลางจะต้องมีมาตรฐานในการตรวจสอบเช่นเดียวกับมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดในนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินที่ใช้ในการตรวจสอบองค์กรอื่น โดยนำมาตรฐานตามแนวนโยบายในการตรวจสอบดังกล่าวมาใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 นายเผ่าพันธุ์ นवलสง
 นิติกรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมมาธิการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์